

VÝZKUMNÍCI Z E-BEZPEČÍ UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ZJIŠŤOVALI, JAK ROZUMÍ ČEŠTÍ UČITELÉ MÉDIÍM

Kamil KOPECKÝ

Většina učitelů základních a středních škol považuje mediální výchovu žáků za důležitou. Zároveň ale drtivá část pedagogů sama neprošla žádným mediálním kurzem a nepovažují za nutné mít mediální výchovu jako samostatný předmět. Tato zjištění přináší unikátní výzkum Český učitel ve světě médií, který uskutečnila Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci společně se společností O2. Výzkum se konal od února do června 2021 mezi více než dvěma tisíci českých učitelů.

Výzkumníky zajímalo, jak se učitelé základních a středních škol staví k mediální výchově, jak konzumují informace, jakým zdrojům důvěřují, z jakých informačních zdrojů čerpají pro výuku a jak jsou schopni rozpoznat dnes již tradiční témata dezinformací.

Pohled učitelů na potřebu zařazení mediální výchovy do výuky je poměrně kladný. Většina pedagogů (91 %) souhlasí s tvrzením, že je mediální výchova důležitá. *„Učitelé se shodují, že v současné době je mediální výchova důležitá, nicméně zároveň ve většině odmítají, že by se měla časová dotace na mediální výchovu zvýšit na úkor jiných předmětů,“* říká Kamil Kopecký z Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. *„Z našeho výzkumu vyšlo zjištění, že dobrá polovina pedagogů neučí mediální výchovu vůbec a ta druhá polovina jen průřezově v ostatních předmětech, mediální výchovu jako samostatný předmět vyučují pouze*

procenta učitelů z našeho průzkumu,“ dodává Kopecký.

Zatímco tištěné učebnice jsou stále hlavním médiem fungujícím jako zdroj pro výuku (88 %), online zdroje informací, jako jsou YouTube (86 %), Wikipedia (71 %) či ostatní online platformy se na ně dotahují. Zejména veřejná video platforma YouTube je v opravdu těsném závěsu. I toto zjištění je argumentem, že práce se zdroji nabývá na důležitosti.

Učitel jako inspirace

Zásadní vliv na to, jak pedagogové předávají své znalosti o mediálním světě studentům, mají jejich osobní zvyky a konzumovaná média. Nejvíce pravidelně čteným periodikem je MF Dnes u tištěných novin (14 %), mezi online zdroji dominuje jeho internetová mutace iDnes (40 %). Druhým ukazatelem, který výzkum sledoval, byla také důvěryhodnost a to, zda by žákům učitelé doporučili dané médium jako zdroj informací. Nejlépe z tohoto hodnocení vyšly Hospodářské noviny (75%), které by žákům přímo doporučili jako zdroj informací v polovině případů. *„Naopak na úplném chvostu jak v pravidelné čtenosti, tak důvěryhodnosti se ocitly bulvární deníky Blesk a Aha!, to může ukazovat jistou idealizaci vlastní osoby z pohledu respondentů, neboť deník Blesk je v celorepublikovém měřítku nejčtenějším deníkem vůbec,“* vysvětluje Dominik Voráč z Centra PRVok PdF UP, s tím, že podobná odchylka je u průzkumů běžná a jedná se o průvodní jev. V průzkumu byli učitelé středních a základních škol dotazováni, aby ohodnotili dezinformační zprávy. Právě schopnost poznat dezinformaci dnes nabývá na důležitosti. *„Byť se z průzkumu může zdát znepokojivé, že v průměru je jen 6 z 10 pedagogů schopno bezpečně rozpoznat dezinformaci, nezanedbatelný počet učitelů uvedl, že si nejsou jisti odpovědí a nemohou informaci v daný moment posoudit a ověřit. Což se také dá považovat za odpovědný přístup,“* upřesňuje Dominik Voráč.

Jak školám pomoci?

Přestože učitelé hodnotí mediální výchovu jako důležitou, většinou patří k jejich možnostem jen průřezová výuka v předmětech, které jsou tématu nejbližší, jako je občanská výchova či hodiny informatiky. *„Výzkum ukázal, že jen velmi málo učitelů prošlo*

nějakým školením nebo kurzem v oblasti mediální výchovy. Jsme proto rádi, že můžeme učitelům nabídnout potřebnou podporu a dát jim konkrétní návody a nástroje, jak mediální gramotnost na školách rozvíjet. Na portále www.o2chytraskola.cz mají k dispozici nejen vzdělávací materiály, ale i konkrétní nástroje, které mohou rovnou zařadit do výuky. Školy mohou využít navíc grantové podpory,” říká Marie Mališková, CSR manažerka z O2. „V rámci našeho AI centra navíc aktuálně pracujeme na vývoji aplikace, která pomůže s rozpoznáváním stylistických, kontextových a dalších parametrů článku pomocí nejmodernějších modelů strojového učení a uživateli napoví, zdali může daný článek považovat za důvěryhodný,” dodává Mališková.

Kompletní výzkumná zpráva **Český učitel ve světě médií** je ke stažení [ZDE](#).